

Asia: VN/14985/2022

Lausuntopyyntö kunnossapidon toimivuusarviointi -raportista

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko toimivuusarviointi mielestänne riittävän kattava? Jos ei, mitä arvioinnista on jäänyt puuttumaan ja millaisia lisäselvitystarpeita tunnistatte?

Raportissa olisi syytä tuoda esille kunnossapidon ja työmaiden vaikutukset linja-automatkestäjille, liikennöitsijöille ja liikenteen järjestäjille. Talvikunnossapito on monella tapaa kriittinen joukkoliikenteen asiakkaille ja operoinnille ja sen esteettömyydelle, vaikka rakentaminen olisi tehty esteettömästi ja kalusto esteetön.

Yhteiskuntataloudellisista vaikutuksista löytyy esimerkiksi HSL lähteestä vuodelta 2018: Työmaiden yhteiskuntataloudelliset vaikutukset (https://hslfi.azureedge.net/globalassets/julkaisuarkisto/2018/hsl_tyomaaviiveet_raportti_julkinen_20180910.pdf).

Arvioitujen matkustajiin kohdentuvien matka-aikavaikutusten lisäksi työmaat vaikuttavat kulkumuodon valintaan, ihan samoin kuten järjestelyjen vaikutuspiirissä olevien muiden palvelujen käyttöön. Pitkäkestoiset matkaa haittaavat muutokset voivat muuttaa ihmisten rutiineja pysyvästi ja aiheuttaa vaikeasti korjattavaa haittaa kysynnälle.

Kestävien kulkumuotojen edistämisen näkökulmasta poikkeusjärjestelyt tulee suunnitella erityisellä huolella joukkoliikenteelle, jalankululle ja pyöräilylle

2. Mitä mieltä olette toimivuusarvioinnin havainnoista liittyen katujen ja yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapitoa koskeviin säännöksiin (lain luvut 2 ja 3)?

Lain muuttajan haasteena on löytää sopiva määritelmä lain vaatimaan tasoon kunnossapidosta. Miten ”liikenteen tarpeiden edellyttämässä tyydyttävässä kunnossa” ja ”siistinä ja terveydellisesti

tydyttävänä” muutetaan vastaamaan koko maan kadut kattavaa resurssikyvykkyyttä ja toisaalta vastaamaan elintärkeään tarpeeseen palvella kaikkia liikkujaryhmiä ja huolehtia ihmisten terveydestä ja turvallisuudesta.

Kunnossapidon ja puhtaanapidon tason pohdiskelua suhteessa lakiin tarvittaneen työn jatkovaiheissa. Lain aiempien muutosten perustelujen (esim HE 281/2004) mukaan tyydyttävä edustanee lain vaatimaa minitasoa kaikissa ennakoita tiedossa olevissa oloissa.

Sekä ammattilaisten että kansalaisten näkökulmasta haasteena on lainsäädännön ymmärrettävyys. Lainsäätäjällä on oltava toimiala-alaosaamista, jotta edellytettyä tasoa osataan riittävästi havainnollistaa lain perusteluissa. Lakien selkeyden merkitys korostuu jatkossa, kun työvoima ja osaajapula koskee lähes kaikkia toimialoja, ja jo nyt kuntien teknistä toimialaa.

Tässä raportissa ja aiemmissa lakimuutoksissa kuten esimerkiksi HE 281/2004 Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain muuttamisesta, on todettu lain korostavan ajoneuvoliikenteen tarpeita jalankulun ja polkupyöräilyn sekä muiden tarpeiden kustannuksella.

Tavoitteena jo aiemminkin on ollut edistää katujen nykyaikaisen katusuunnittelun mukaista kalustamista sekä jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden sekä vanhusten, vammaisten ja muiden erityisryhmien tarpeiden, kuten riittävän esteettömyyden ja levähdyspaikkojen, huomioon ottamista.

Vaadittaneen siis tarkempaa tason erittelyä jalankulkijoiden ja pyöräilyn näkökulmasta.

Käytännön työssä tarpeiden tulisi näkyä lasten koulureittien, jalankulku- ja pyöräily-yhteyksien, esteettömyyden erikoistason alueiden sekä pysäkkien odotusalueiden priorisointina.

3. Mitä mieltä olette toimivuusarvioinnin havainnoista liittyen kaduilla ja yleisillä alueilla tehtävien töiden sääntelyyn?

On tärkeää ja perusteltua pystyä ohjaamaan töitä siten, että haittoja minimoidaan, laiminlyönteihin voidaan puuttua ja ylletään tarvittavalle tasolle työmaa-aikaisten järjestelyjen toimivuudessa ja esteettömyydessä jalankulkijoiden, pyöräilijöiden ja joukkoliikenteen kannalta.

4. Mitä mieltä olette muista toimivuusarvioinnissa esitetystä nykyisen lain kehittämistarpeista sekä esitetystä kokonaan uusista sääntelytarpeista?

Kaikessa arjen sujuvuuteen liittyvässä lainsäädännössä on otettava huomioon häiriötilanteet, sään ääri-ilmiöiden lisääntyminen, huoltovarmuus, kriittisten yhteyksien ja arjen toiminnan ylläpito. Myös ääriolosuhteissa olisi kyettävä esimerkiksi vaihtoehtoisten joukkoliikennereittien opastamisen arjen toimivuuden takaamiseksi.

Reaaliaikaista liikennetietoa, ajantasaista reitinopastusta, kaluston ja liikkumispalvelujen esteettömyyttä ja digitalisaatiota koskeva lainsäädäntö ja visiot kulkevat kunnianhimoiltaan kaukana edellä esimerkiksi joukkoliikennepysäkeihin, kelioloihin ja talvikunnossapitoon liittyvistä käytännön tilanteista monissa osissa Suomea. Tarvitaan tietoa, suunnitelmallisuutta ja parannusta katujen ja yleisten alueiden kunnossapitoon, puhtaanapitoon ja tilapäisiin järjestelyihin.

Kunnossa- ja puhtaanapito tulisi ottaa osaksi yhdyskuntasuunnittelun elinkaari ja ympäristövaikutuksia ja ottaa huomioon myös uusinvestointien kokonaisvaikutuksissa yhteiskuntatalouteen.

5. Onko teillä muita terveisiä tai palautetta lainvalmistelua varten?

-

Soininen Minna
Paikallisliikenneliitto ry